

**Коломийський індустріально-педагогічний фаховий
коледж**

Циклова комісія виробничих технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Заступник директора
з навчальної роботи**

 Мороз О.В.
« »   2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЛЮВАННЯ (СПЕЦІАЛЬНЕ)

**для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня
«Фаховий молодший бакалавр»**

за освітньо-професійною програмою «Технологічна освіта»

**за спеціальністю 014 «Середня освіта.
Трудове навчання та технології»**

за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Коломия 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Малювання (спеціальне)» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Технологічна освіта» за спеціальністю 014 «Середня освіта. Трудове навчання та технології» за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка 2023 р. – 11 с.

Розробники: Ілюк Б. А.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії виробничих технологій
Протокол   1   від
«   31   »   08   20 23   р.

Голова циклової комісії

_____
(підпис)

Д. С. Біль
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії виробничих технологій
Протокол _____ від
« _____ » _____ 20____ р.

Голова циклової комісії

_____
(підпис)

Д. С. Біль
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії виробничих технологій
Протокол _____ від
« _____ » _____ 20____ р.

Голова циклової комісії

_____
(підпис)

Д. С. Біль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма здобуття освіти
		3 семестр
Загальний обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС	2
	годин	60
Загальна кількість аудиторних годин		32
з т.ч.:- лекції		16
- лабораторно-практичні		16
- семінарські		-
Самостійна робота, год.		28
Курсова робота/проект		-
Форма підсумкового контролю		залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робочу програму навчальної дисципліни «Малювання (спеціальне)» розроблено на основі навчальної програми для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Технологічна освіта» за спеціальністю 014 «Середня освіта. Трудове навчання та технології» за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка .

Малювання (спеціальне) як навчальна дисципліна в структурі фахової підготовки майбутніх вчителів технологій за напрямком “Обслуговуючі види праці” має на меті сформувати у студентів загальні вміння по відображенню на папері своїх задумів, що до художнього та композиційного рішення об’єкту дизайну перед його втіленням у матеріалі. Загальні вміння по створенню художнього образу різних об’єктів дасть їм змогу більш обізнано та національно підходити до процесів організації форми об’єктів праці учнів та оформлення предметно-інформаційного середовища шкільних навчальних майстерень.

За своєю структурою та спрямуванням дисципліна спеціальний малюнок є інтегрованою навчальною дисципліною, побудованою на основі сучасних уявлень про методи побудови форми предметів на площині та насичення цього зображення елементами притаманними даній конструктивній основі у відповідності з її функціональним призначенням та елементами одягу, що відповідають загальним обрисам фігури, її стилістиці, віковим та фізіологічним особливостям.

Необхідність у вивченні такого матеріалу визначається вимогами професійно-кваліфікаційної характеристики вчителя технологій.

Вивчення поданого у програмі навчального матеріалу ґрунтується на між предметних зв’язках курсу спеціальний малюнок є іншими навчальними

дисциплінами: креслення, вікова фізіологія і валеологія, практикум з обробки матеріалів та ін.. Засвоєні студентами знання з спеціального малюнку будуть слугувати інтегруючим елементом для ряду спец. Дисциплін.

Вивчення спеціального малюнку передбачає засвоєння понятійного апарату, який абсолютно необхідний для формування системи знань які є базовими для діяльності по створенню зображень тіла людини у різних поставах та подальшого моделювання елементів одягу по цих фігурах, а також для успішного викладання ряду тем програми трудового навчання середньої школи, що містять елементи цих графічних знань. Тому модулі, що базуються на міжпредметних зв'язках, представлені у даній програмі найбільш широкі відомості системоутворюючого характеру подаються найбільш чітко і структурно.

З метою забезпечення самодіяльності дисципліни до програми, окрім традиційних, введені розділи, що стосуються композиційного аналізу виконаних зображень. Успішне виконання приведеної програми базується на широкому використанні міжпредметних зав'язків. Викладання окремих тем потребує знань, набутих при вивченні вікової фізіології і валеології, нарисної геометрії, креслення. Особлива увага надається вивченню тем, зміст який присутній у шкільних програмах з трудового навчання.

Успішне вивчення даної дисципліни забезпечить майбутнього вчителя технологій системою політехнічних знань і умінь, необхідних для проведення в школі трудового навчання (обслуговуючої праці), а також – для подальшого професійного самовизначення особистості учнем свого місця в сфері суспільного виробництва.

Мета навчальної дисципліни: є підготовка майбутніх вчителів до здійснення педагогічної діяльності в середніх загальноосвітніх закладах.

Дисципліна спрямована на підготовку висококваліфікованих педагогів, які зможуть ефективно передавати знання та навички учням та сприяти їхньому творчому розвитку.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Малювання (спеціальне)» є:

- засвоєння студентами сукупності теоретичних знань з основ спеціального малюнку та застосування цих знань для організації педагогічного процесу в середніх загальноосвітніх закладах, поглиблення їх загальноосвітньої, фундаментальної і фахової підготовки;
- формування умінь і навичок організація та здійснення педагогічної діяльності;
- розширення досвіду творчої праці студентів, розробка та виконання індивідуальних творчих завдань у відповідності до їх спеціалізації;
- удосконалення культури праці та розвиток комплексу особистих якостей, необхідних кожному студентові як майбутньому педагогу

Ці завдання допомагають здобувачам освіти отримати комплексні знання і навички в роботі з техніками декоративно-ужиткового мистецтва, які можуть бути використані у практичній роботі та навчанні школярів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування компетентностей:

Шифр	Назва
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 5	Здатність до міжособистісної взаємодії
ЗК 6	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 8	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів
СК 2	Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі
СК 3	Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей
СК 4	Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання
СК 5	Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі
СК 6	Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів
СК 8	Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів
СК 9	Здатність до планування освітнього процесу в межах посадових обов'язків

СК 10	Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти
СК 11	Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності
СК 12	Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення власних професійних потреб
СК 15	Здатність до попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

Вивчення дисципліни сприяє розвитку цих компетентностей, які можуть бути корисними як у професійній діяльності, так і в особистому творчому розвитку.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- теоретичний матеріал;
- повнота та логічність викладу матеріалу;
- знання прийомів роботи з основними художніми матеріалами та інструментами;
- знання основних канонів зображення фігури людини;
- цілісність та повнота розкриття питання

вміти:

- правильність та сумлінність у виконанні зображень з натури;
- правильний підбір олівців за твердістю;
- охайність у поводженні з матеріалами та інструментами;
- додержання правил техніки безпеки у процесі роботи;
- естетичні якості виконання роботи

3. Програма початкової дисципліни

Розділ 1. Вступ до дисципліни та основні відомості про малюнок з натури

Розділ 2. Пластична анатомія та канони зображення людини в цілому та окремих її елементів. Малюнок одягу на фігурі

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва розділів, тем	Всього	Лекції	Денна		
				Лабораторно-практичні заняття	Семинарські заняття	Самостійна робота
1	Розділ 1. Вступ до дисципліни та основні відомості про малюнок з натури	30	8	8	-	14
1	Тема 1. Вступ. Знайомство з програмою та кращими роботами студентів попередніх курсів	4	2	-	-	2
2	Тема 2. Основні відомості про малюнок з натури	8	4		-	4
3	Тема 3. Малюнок натюрморту з предметів геометричної форми	10		4	-	4
4	Тема 4. Малюнок складок, драпіровок та тіл, що складаються з декількох простих об'єктів	10	2	4	-	4
2	Розділ 2. Пластична анатомія та канони зображення людини в цілому та окремих її елементів. Малюнок одягу на фігурі	30	8	8	-	14
5	Тема 5. Пропорційна анатомія. Канони зображення фігури людини	14	2	4		6
6	Тема 6. Малювання моделей легкого жіночого плаття та чоловічих сорочок за схемою	8	2	2		4
7	Тема 7. Малювання моделей одягу на фігурі людини	8	2	2		4
	Всього	60	16	16	-	28

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розділ 1. Вступ до дисципліни та основні відомості про малюнок з натури	8
1	Тема 1. Вступ. Знайомство з програмою та кращими роботами студентів попередніх курсів	2
2	Тема 2. Основні відомості про малюнок з натури	4
3	Тема 3. Малюнок натюрморту з предметів геометричної форми	
4	Тема 4. Малюнок складок, драпіровок та тіл, що складаються з декількох простих об'ємів	2
2	Розділ 2. Пластична анатомія та канони зображення людини в цілому та окремих її елементів. Малюнок одягу на фігурі	8
5	Тема 5. Пропорційна анатомія. Канони зображення фігури людини	2
6	Тема 6. Малювання моделей легкого жіночого плаття та чоловічих сорочок за схемою	2
7	Тема 7. Малювання моделей одягу на фігурі людини	2
	Всього	16

5. Теми лабораторно-практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розділ 1. Вступ до дисципліни та основні відомості про малюнок з натури	8
1	Тема 1. Вступ. Знайомство з програмою та кращими роботами студентів попередніх курсів	-
2	Тема 2. Основні відомості про малюнок з натури	
3	Тема 3. Малюнок натюрморту з предметів геометричної форми	4
4	Тема 4. Малюнок складок, драпіровок та тіл, що складаються з декількох простих об'ємів	4
2	Розділ 2. Пластична анатомія та канони зображення людини в цілому та окремих її елементів. Малюнок одягу на фігурі	8
5	Тема 5. Пропорційна анатомія. Канони зображення фігури людини	4
6	Тема 6. Малювання моделей легкого жіночого плаття та чоловічих сорочок за схемою	2

7	Тема 7. Малювання моделей одягу на фігурі людини	2
	Всього	16

6.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розділ 1. Вступ до дисципліни та основні відомості про малюнок з натури	14
1	Тема 1. Вступ. Знайомство з програмою та кращими роботами студентів попередніх курсів	2
2	Тема 2. Основні відомості про малюнок з натури	4
3	Тема 3. Малюнок натюрморту з предметів геометричної форми	4
4	Тема 4. Малюнок складок, драпіровок та тіл, що складаються з декількох простих об'ємів	4
2	Розділ 2. Пластична анатомія та канони зображення людини в цілому та окремих її елементів. Малюнок одягу на фігурі	14
5	Тема 5. Пропорційна анатомія. Канони зображення фігури людини	6
6	Тема 6. Малювання моделей легкого жіночого плаття та чоловічих сорочок за схемою	4
7	Тема 7. Малювання моделей одягу на фігурі людини	4
	Всього	28

6. Методи контролю

При організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Малювання (спеціальне)» використовуються наступні види контролю знань:

1. Усне опитування.
2. Письмова перевірка, тестовий контроль.
3. Виконання виробів (проектів).

Форма підсумкового контролю з дисципліни «Малювання (спеціальне)» - залік.

Контрольні питання:

1. Чим відрізняється малюнок від креслення?
2. Які засоби художньої виразності Ви знаєте?
3. Які типи олівців використовують для малювання?
4. Якими олівцями користувались Ви, чому?
5. Що таке живе споглядання та критичне сприйняття, яке їх місце в малюванні з природи?
6. Що таке композиція поєднання елементів в одне ціле, чи розташування елементів малюнку на аркуші таким способом, що надає виразність художнього замислу.
7. Чим відрізняється коло від круга?
8. Якої форми набуває круг у перспективі?
9. Навіщо використовують перспективу в процесі малювання?
- 10.1. Що таке пропорції предмета?
11. Які питання є предметом вивчення лінійної перспективи?
12. Які питання вивчає повітряна перспектива?
13. Плоскі фігури.
14. Об'ємні фігури.
15. Види образотворчого мистецтва.
16. Портрет, пейзаж, натюрморт - це...
17. Оснований зображувальний засіб живопису.
18. Основні кольори.
19. Зелений, оранжевий, фіолетовий - це кольори...
20. Послідовність виконання малюнка з природи.
21. Як ви розумієте термін «пропорції» в образотворчому мистецтві?
22. Як ви розумієте термін «ракурс»? Чому він важливий при зображенні природи?
23. Як ви розумієте термін «рефлекс»?
24. Як ви у своїх роботах вимірюєте співвідношення пропорцій об'єктів?
25. Якщо предмет і площина, на якій він знаходиться, одного кольору, чим відрізняються тіні (власна і падаюча)?
26. Що таке лінія у рисунку?
27. Що таке тональна пляма у рисунку?

- 28.Що таке тональний контраст у рисунку?
- 29.Що таке біліт у рисунку?
- 30.Що таке лінійний рисунок?
- 31.Яка головна риса цілісності композиції?
- 32.Що таке ескіз?
- 33.Що таке етюд в живописі?
- 34.Яка поверхня відбиває більше світла?
- 35.Що означає термін « штрих» в техніці рисунка?
- 36.Що означає термін «натура» в живописі і рисунку?
- 37.Що означає термін «об'єм» в живописі і рисунку?

7. Критерії поточного оцінювання знань та вмінь студента

Критерії оцінювання знань та вмінь студента являють собою систему вимог у вигляді опису та кількісних вимірників рівня знань та вмінь студента, які підтверджують набуті ним компетенції. Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни «Малювання (спеціальне)» наведені нижче:

Критерії	Оцінювання за 4-бальною шкалою
<ol style="list-style-type: none"> 1. Глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. 2. Вміння чітко, лаконічно, логічно, послідовно доповідати і відповідати на поставлені питання. 3. Вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні тестів, задач та практичних завдань, виконанні 4. самостійної та індивідуальної роботи. 	«відмінно»
<ol style="list-style-type: none"> 1. Міцні знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. 2. Вміння аргументовано відповідати на поставлені питання. 3. Вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні тестів, задач та практичних завдань, виконанні 4. самостійної та індивідуальної роботи. 	«добре»
<ol style="list-style-type: none"> 1. Слабкі знання навчального матеріалу дисципліни. 2. Неточні або недостатньо аргументовані відповіді на поставленні питання з порушенням послідовності їх обґрунтування. 3. Слабке застосування теоретичних положень при 4. розв'язуванні задач, практичних завдань, виконанні самостійної та індивідуальної роботи. 	«задовільно»

<ol style="list-style-type: none"> 1. Незнання значної частини навчального матеріалу дисципліни. Незнання основних фундаментальних положень. 2. Суттєві помилки у відповідях на питання. 3. Невміння орієнтуватися при розв'язуванні задач, практичних завдань, виконанні самостійної та індивідуальної роботи. 	«незадовільно»
--	-----------------------

8. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Малювання (спеціальне)» для студентів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Технологічна освіта» за спеціальністю 014 «Середня освіта. Трудове навчання та технології» за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка
2. Конспект лекцій
3. Пакет завдань по підготовці до лабораторно-практичних занять
4. Пакет завдань по виконанню самостійних робіт

Рекомендована література

Базова

1. Авсіян О.А. Натура рисование по представлению. М.,1985.
2. Андреев Г.А.Рисование моделей одежды, головних уборов и обуви.М.,1962
3. АнісимовН.Н. Основи рисования. М., 1974.
4. Армонд Т. Орнаментация тканей. М.; Л.,1931.
5. Баришников А. Перспектива. М.,1956.
6. Гребенюк Г.Є. Основи композиції та рисунок: підручник для учнів проф., техн.. навч. Закладів.– К.; Техніка, 1997.– 221с.
7. Гордон Л. Техника рисования фигуры человека в движении.- М.;ЕКСМО-пресс, 2000.
8. Дайнека А. Учительсь рисовать. М., 1961.

9. Інформаційні ресурси

Українські освітні портали:

- <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України
- <http://www.ccf.kiev.ua/> – соціальна освіта в Україні (організація семінарів, тренінгів, дистанційна освіта у галузі соціальної педагогіки)